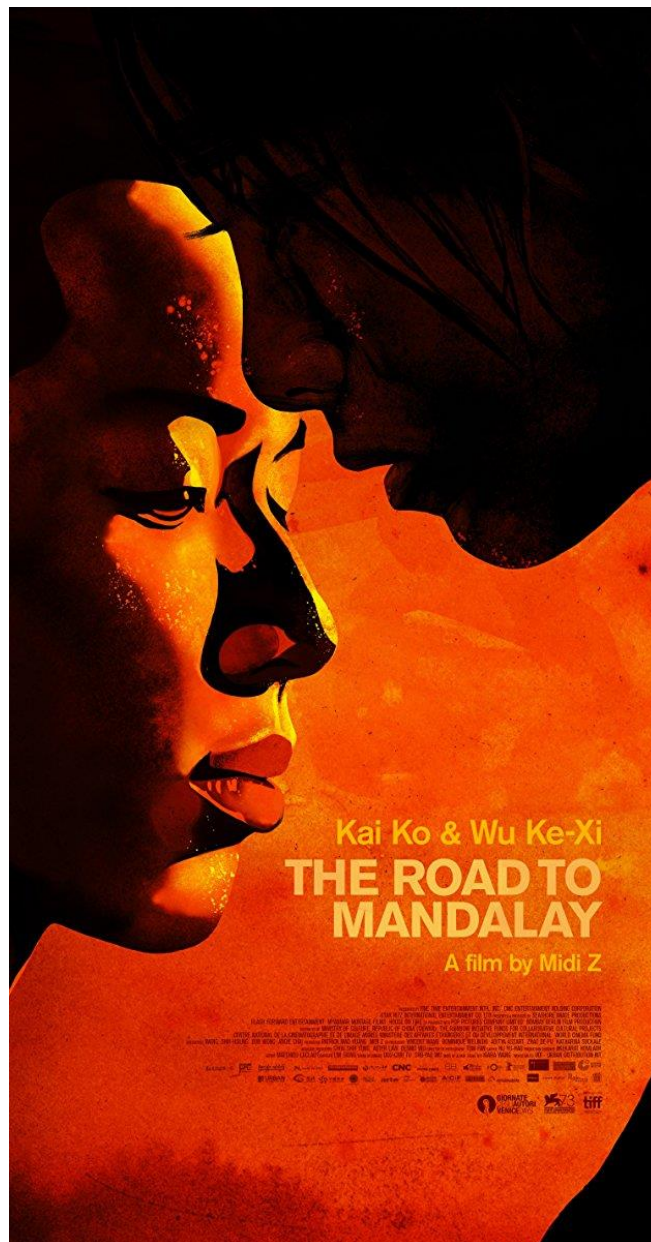

ASEAN Film Series

The Road to Mandalay ความเจ็บจนแห่งชีวิตของแรงงานข้ามชาติ

Rotax เข็ญ

ที่มาของภาพ <http://www.imdb.com/title/tt5974402/>

ในช่วงไม่กี่ปีที่ผ่านมาผู้อพยพชาวพม่านับล้านๆ คนได้ข้ามพรมแดนเข้ามาในประเทศไทย เพื่อหนีสงครามกลางเมืองและหางานทำ ภาพยนตร์ดราม่า **The Road to Mandalay**

ผลงานเรื่องเยี่ยมของผู้กำกับมิดิ ซี (Midi Z) หรือจ้าวเต๋ออิง ผู้กำกับชาวพม่า-ไต้หวัน ภาพยนตร์เรื่องนี้เป็นการลงทุนร่วมกันระหว่างฝรั่งเศส เยอรมนี และพม่า¹ ได้ฉายรอบปฐมทัศน์ ในเทศกาลภาพยนตร์เวนิสครั้งที่ 73 ได้รับรางวัล Fedeora Award สาขาภาพยนตร์ยอดเยี่ยม² นอกจากนี้ ยังได้ฉาย Contemporary World Cinema ในเทศกาลภาพยนตร์นานาชาติโทรอนโตปี 2016 รวมทั้งได้รับเสนอชื่อเข้าชิงรางวัลม้าทองคำถึง 6 รางวัล รวมทั้งรางวัลภาพยนตร์ยอดเยี่ยม ในขณะที่ มิดิ ซี ครว้าตำแหน่งคนทำหนังไต้หวันดีเด่นแห่งปี³

รางวัลมากมายที่การันตีอาจเป็นเพียงฉลากที่สร้างความน่าสนใจ แต่เมื่อรับชม ภาพยนตร์ The Road to Mandalay แล้ว จะพบว่าภาพยนตร์เรื่องนี้ ดีแปลกหน้าคนไทยได้ อย่างเจ็บๆ อีกเรื่องหนึ่ง ที่เจ็บก็เพราะหนังเล่าเรื่องที่เรา ก็ “เห็นๆ กันอยู่” แต่ก็ไม่ได้ทำอะไรมา กไปกว่าการ “เห็นๆ กันอยู่”

เรื่องราวของ “เลียนซิง” นำแสดงโดย อู๋เค่อซี และ “อากุ๋” นำแสดงโดย เคอเจิ้นตง นักแสดงจากไต้หวัน บอกเล่าเรื่องราวของแรงงานข้ามชาติชาวพม่าเชื้อสายจีนจากเมืองล่าเสี้ยว ในรัฐฉาน ประเทศเมียนมา ที่หนีเข้ามาทำงานในประเทศไทย ภาพยนตร์ถ่ายทำในประเทศไทย แม้จะพยายามเบลอชื่อสถานที่ ป้ายหน่วยรัฐในประเทศไทยแล้ว แต่หลายฉากก็ล้วนสื่อชัดเจนว่า เกิดขึ้นในประเทศไทย

ที่มาของภาพ <http://movie.mtime.com/229533/reviews/8011631.html>

ภาพยนตร์ฉายภาพเส้นทางการลักลอบเข้ามาในฐานะแรงงานผิดกฎหมาย ทุกขั้นตอนของการเข้ามาในราชอาณาจักร มีราคาที่ต้องจ่าย แม้ว่าจะเป็นทั้งวิธีการและราคาที่ไม่ถูกต้องชอบธรรม แม้จะรู้ชัดว่าถูกข่มเหง แต่เพื่อแลกกับความฝันและความหวังว่าจะมีชีวิตที่ดีขึ้น ก็แลดูว่าพวกเขาไม่มีสิทธิ์เลือกหรือแม้จะต่อรอง

ความรักของเลียนซิง และอาอู๋ ก่อตัวขึ้นอย่างเงิบๆ ในกรุงเทพฯ ในฐานะแรงงานที่ผิดกฎหมาย อาอู๋มีความฝันว่าจะทำงานเก็บเงินจากโรงงานทอผ้า และกลับไปค้าขายที่บ้านเกิด ในขณะที่เลียนซิง ฝันไกลกว่านั้น คือ การมีชีวิตใหม่ที่ดีในไต้หวัน เธอจึงพยายามทำงานหาเงินเพื่อวิ่งเต้นให้ได้ “บัตร” ระหว่างทางฝันก็ไม่วายที่สถานะอันไม่ถูกกฎหมายของเธอจะกลายเป็นช่องทางหากินของผู้มีอำนาจ ที่ทั้งข่มขู่ ขูดรีด หรือผลักให้เธอไม่มีทางเลือกต้องเข้าสู่วงจรการค้าประเวณีเพื่อค่าตอบแทนที่สูงพอกับการสวมสิทธิ์บัตรประชาชน จนเป็นจุดแตกหักของความสัมพันธ์ของเธอกับอาอู๋ และจบลงด้วยโศกนาฏกรรม

ที่มาของภาพ <http://www.beautimode.com/upload/media/54cc4cb06bd120b72ae8e8b3f1bc49fa.jpg>

ผู้กำกับเจตนาให้ผู้ชมมองเห็นฉากการถูกรังแกของแรงงานข้ามชาติอย่างเป็นธรรมชาติ ผู้ชมถูกโยนเข้าไปท่ามกลางการเดินทางที่ดิ้นและและน่าอึดอัด ภาพในโรงงานทอผ้าที่ทั้งอบอ้าวและเหนอะเหนียวซึ่งเป็นงานหนักที่แรงงานคนไทยไม่นิยมทำ งานเหล่านี้ต้องอาศัยแรงกายของแรงงานข้ามชาติ ภาพยนตร์ของ มิติ ซี ทำให้เราได้สัมผัสเนื้อหนังแห่งชีวิตอย่างแท้จริง ตั้งแต่ฉากที่เลียนซิงและอาอู๋ลักลอบเข้าประเทศไทยอย่างผิดกฎหมายภายใต้การคอร์ปชั่นอย่างเป็นขบวนการ การทำงานหนักมากกว่าแปดชั่วโมงในร้านอาหารและในโรงงาน

เพื่อแลกกับการได้ทำงานในเมืองหลวง หลายจากนำเสนออย่างตรงไปตรงมาถึงกระบวนการ
ทุจริตของกระบวนการจัดหา “บัตร” ให้แรงงานข้ามชาติซึ่งมีบุคคลเข้ามาเกี่ยวข้องตั้งแต่
เจ้าหน้าที่รัฐ และนายหน้าชาวพม่า จากที่นายจ้างชดเชยให้กับแรงงานที่ประสบอุบัติเหตุใน
โรงงานจนขาดอกอย่างไม่เป็นธรรม การใช้ยาเสพติดในกลุ่มแรงงานข้ามชาติ และการค้าประเวณี
เป็นต้น

หลายจากเสริมสัญลักษณ์สื่อสารถึงความรู้สึกน่าขยะแขยง และน่าระอึกระอ่วน
ท่ามกลางความเป็นจริง อย่างจากทำยๆ ของเรื่องที่ถูกกำกับเลือกสื่อภาพผู้ซื้อประเวณีแรงงาน
ข้ามชาติด้วยภาพด้วยสัตว์เลื้อยคลานอย่างตัวเงินตัวทอง

ภาพยนตร์ถ่ายทำในประเทศไทยที่ชี้ให้เห็นว่า ในดินแดนแห่งความหวังนี้ ความฝันของ
แรงงานข้ามชาติยากลำบากและปะปนด้วยความทุจริตจากกลุ่มคนหลากหลาย และก็คงจะกล่าว
ไม่ได้ว่า เรื่องเหล่านี้ไม่ได้เกิดขึ้นจริงในสังคมไทย นอกจากการสื่อสารประเด็นอย่าง
ตรงไปตรงมา หนึ่งยังกระตุ้นให้คิดต่อว่า “แรงงานข้ามชาติ” คนไทย และรัฐบาลจะมองเห็น
ความจริงภายใต้การส่งเสียงนี้หรือไม่ ทั้งๆ ที่ ยากเหลือเกินที่จะปฏิเสธเรื่องที่เราที่รู้ๆ กันอยู่

¹ <https://www.taiwan-panorama.com/th/Articles/Details?Guid=78ba15ae-116e-4256-8837-b01ce39feeOf&CatId=8> เข้าถึงเมื่อวันที่ 2 พฤศจิกายน 2563

² <https://cineuropa.org/en/newsdetail/315245/> เข้าถึงเมื่อวันที่ 2 พฤศจิกายน 2563

³ <https://themomentum.co/the-road-to-mandalay-review/> เข้าถึงเมื่อวันที่ 2 พฤศจิกายน 2563